

Pražský Manifest

My, členovia celosvetového hnutia za rozvoj esperanta, obraciame sa týmto manifestom na všetky vlády, medzinárodné organizácie a ľudí dobrej vôle, prehlasujeme svoj úmysel pokračovať pevne v práci za uskutočnenie tu uvedených cieľov a pozývame každú organizáciu aj každého jednotlivca, aby sa pripojili k našim snahám. Esperanto bolo zverejnené v roku 1887 ako projekt pomocného jazyka pre medzinárodnú komunikáciu, rýchlo sa vyvinulo v živú, bohatú reč a už vyše storočia slúži na zblížovanie ľudí ako most nad jazykovými a kultúrnymi prekážkami. Za ten čas ciele jeho zakladateľa nestratili závažnosť a aktuálnosť. Ani celosvetové používanie niekoľkých národných jazykov, ani pokrok v komunikačnej technike, či objavy nových metód cudzojazyčného vyučovania pravdepodobne nebudú spĺňať nasledujúce princípy, ktoré považujeme za zásadné pre spravodlivé a účinné usporiadanie ľudskej spoločnosti.

1

Demokracia

Dorozumievací systém, ktorý poskytuje niektorým ľuďom na celý život privilegované postavenie, ale od ostatných vyžaduje, aby na získanie schopnosti dorozumieť sa na medzinárodnej úrovni, pritom nižšieho stupňa, vynaložili mnohoročné úsilie, je hlboko nespravodlivé. Hoci esperanto nie je celkom dokonalé, ako ostatne žiadny jazyk, i tak vysoko prevyšuje všetkých konkurentov, ktorí sa podobne usilujú o rovnoprávnú celosvetovú komunikáciu. Tvrdíme, že jazyková nerovnosť má za následok nerovnosť dorozumievania na všetkých úrovniach, vrátane úrovne medzinárodnej. **Sme hnutie za demokratickú komunikáciu.**

Nadnárodná Výchova

Každý etnický jazyk je viazaný na určitú kultúru a národnosť (alebo viac národností). Napr. žiak, ktorý študuje angličtinu, sa učí o kultúre, zemepise a politike anglofónnych krajín, predovšetkým o USA a Veľkej Británii. Žiak študujúci esperanto sa učí o svete bez hraníc, v ktorom každá krajina vystupuje ako domov niekoho. Tvrdíme, že výchova v ktoromkoľvek etnickom jazyku je viazaná na určitý spôsob nazerania na svet. **My sme hnutie za nadnárodnú výchovu.**

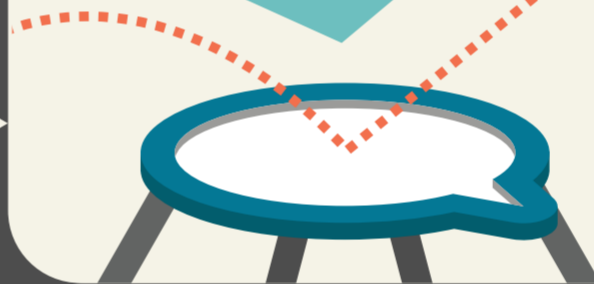

2

Pedagogická efektívnosť

Len malé percento ľudí, ktorí študujú cudzí jazyk, ho naozaj zvládne. Plné zvládnutie esperanta je možné aj samoštúdiom. Rôzne štúdie ukázali propedeutickú hodnotu esperanta pre výuku ďalších jazykov. Esperanto sa odporúča aj ako prvý jazyk v kurzoch, pretože sa ním vytvára základné jazykové povedomie a návyky žiakov. Tvrdíme, že náročnosť etnických jazykov vždy bude predstavovať prekážku pre mnohých žiakov, ktorým by však znalosť ďalšieho jazyka prospela. **Sme hnutie pre účinné jazykové vyučovanie.**

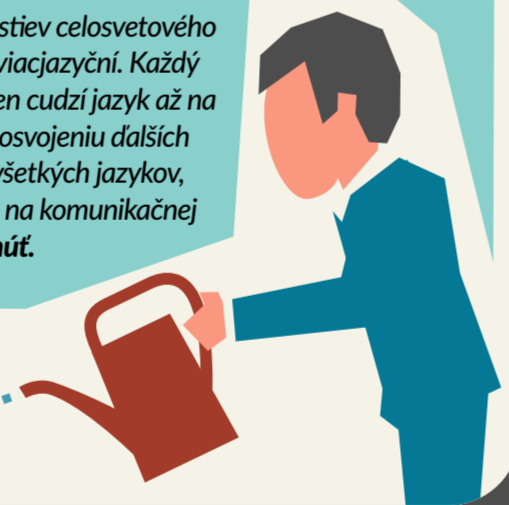

3

Viacjazyčnosť

Esperantské spoločenstvo je jedným z mála spoločenstiev celosvetového dosahu, ktorého hovorcovia sú bez výnimky dvoj alebo viacjazyční. Každý príslušník tohto spoločenstva prijal úlohu naučiť sa aspoň jeden cudzí jazyk až na konverzačnú úroveň. V mnohých prípadoch to vedie k láske a k osvojeniu ďalších jazykov a k rozšíreniu osobného obzoru. Tvrdíme, že príslušníci všetkých jazykov, veľkých aj malých, majú právo získať možnosť ovládnuť ďalší jazyk na komunikačnej úrovni. **Sme hnutie, ktoré chce ľuďom túto možnosť poskytnúť.**

4

Jazykové práva

Nerovnomerné rozdelenie moci medzi jazyky vyvoláva vo veľkej časti svetového obyvateľstva obavy o budúcnosť ich reči a často je priamym podnetom na potlačanie niektorých jazykov. V esperantskom spoločenstve sa hovorcovia jazykov veľkých aj malých, oficiálnych aj neoficiálnych, stretávajú na neutrálnej pôde vďaka ústretivej vôli robiť vzájomné kompromisy. Taká rovnováha medzi jazykovými právami a zodpovednosťou vytvára predpoklady pre ďalší vývoj a pre nové riešenia jazykovej nerovnosti a jazykových konfliktov. Tvrdíme, že obrovské rozdiely v politickej sile jazykov podkopávajú záruky, vyjadrené v mnohých medzinárodných dokumentoch, že so všetkými ľuďmi sa bude zaobchádzať rovnako bez ohľadu na ich jazyk. **Sme hnutie pre jazykové práva.**

5

Jazyková Roznorodnosť

Národné vlády majú sklon chápať rôznosť jazykov vo svete ako prekážku dorozumievania a rozvoja ľudstva. Naproti tomu pre esperantské spoločenstvo je jazyková rôznosť trvalým a nepostrádateľným zdrojom bohatstva. Každý jazyk, rovnako ako každý živočíšny druh, je hodnotou sám osebe a zaslúži si ochranu a podporu. Tvrdíme, že politika dorozumievania a rozvoja, ak nie je založená na rešpektovaní a podpore všetkých jazykov, odsudzuje väčšinu jazykov sveta na smrť. **Sme hnutie za jazykovú rôznorodosť.**

6

Ľudská emancipácia

Každý jazyk oslobodzuje a zároveň vážni svojich hovorcov, pretože im poskytuje možnosť dorozumieť sa navzájom, ale bráni komunikácii s ostatným svetom. Esperanto ako univerzálny medzinárodný dorozumievací prostriedok je jedným z veľkých fungujúcich projektov ľudskej emancipácie – projekt ako umožniť každému človeku zaradiť sa individuálne do celosvetového ľudského spoločenstva, s pevnými koreňmi v svojej miestnej kultúre a jazykovej identite, ktoré ho však neobmedzujú. Tvrdíme, že bezvýhradné používanie iba národných jazykov nevyhnutne stavia hrádze slobode sebaujadrenia, dorozumenia a začlenenia sa do celosvetového spoločenstva. **Sme hnutie za ľudskú emancipáciu.**

7